

Verslag Netwerkdag te Utrecht

Datum
22 mei 2014

Locatie
Winkel van Sinkel

Datum verslag
30 mei 2014

Opening

Axel Weggelaar, dagvoorzitter van het CCV, heet de aanwezigen welkom in de winkel van Sinkel in Utrecht. Hij geeft aan dat de ochtend in het teken staat van woninginbraak en de middag in het teken van de transities in het sociale domein.

Foto 1: Winkel van Sinkel

Woninginbraak (deel 1)

Ben Vollaard, verbonden aan de Universiteit van Tilburg, houdt een presentatie met de titel: "Inbraakpreventiebeleid: wat werkt en wat is veelbelovend?".

De eerste vraag die Ben Vollaard oproept is waarom we (als bewoner) zo weinig aan preventie doen. Hij geeft hiervoor 4 verklaringen:

1. We hechten niet veel waarde aan preventie. Immers, je weet nooit of het geholpen heeft.
2. Onderschatting inbraakrisico. Men zegt dat hier nooit wordt ingebroken. Kortom, de problematiek wordt onderschat.
3. Uitstelgedrag. Men weet het wel maar er zijn nog veel zoveel andere zaken die men moet doen.
4. Men denkt vaak: 'we zijn goed verzekerd'.

Hoe krijgen we mensen wel zover dat ze iets aan preventie doen, want zorgen dat er meer inbrekers opgespoord worden is heel tijdrovend en is daarmee ook een duur middel. Als je je realiseert dat het geld in de aanpak van woninginbraken maar een keer uitgegeven kan worden, dan is meer blauw inzetten op opsporing voor de langere termijn niet effectief. Het ophelderingspercentage is erg laag, de afgelopen tientallen jaren tussen de 7% en 15%. Dus de oplossing voor de langere termijn ligt vooral in de preventie. Nagegaan moet worden wanneer mensen wel iets aan preventie willen doen. Daar moet vervolgens het beleid op gericht worden.

Ben Vollaard vindt dat een keurmerk zoals het Politiekeurmerk Veilig Wonen goed werkt. Men is er in het buitenland erg jaloers op dat we zowel een dergelijk keurmerk hebben. Evenals dat we het onderwerp inbraakwerende gevelelementen hebben opgenomen in het Bouwbesluit (wetgeving). PKVW verlaagt immers de onzekerheid over de waarde van preventie. Nu weet men zeker dat de ingrediënten van PKVW de inbraakkansen doen afnemen.

Naast PKVW zou men nog een tweesporenbeleid moeten gaan uitvoeren:

1. Regel het voor de mensen	2. Stimuleer preventiegedrag
• Bouwbesluit 1999; toepassing PKVW in nieuwbouw • Bewezen effectief; baten>kosten; gedragsaanpassing niet vereist (en ook veel moeilijker te bereiken) • <i>Als verplicht bij nieuwbouw, waarom dan niet bij groot onderhoud/renovatie van sociale huurwoningen?</i>	• Moeizaam, maar goed idee: (1) gebruik dat slot! (2) bereikt bewoners bestaande woningen • Sluit dan wel aan op wat mensen beweegt • <i>Wat niet werkt:</i> 'doe meer aan preventie' roepen + legio voorbeelden van mislukte inbraakadviescampagnes • <i>Wat is veelbelovend:</i> • informatie over <u>preventie bij de bure</u>n (sluit aan op gevoeligheid voor gedrag van anderen) • informatie over <u>inbraken in de buurt</u> (sluit aan op hoe mensen leren over inbraakrisico) • informatie op moment <u>verbouwen/aankoop</u> preventie (sluit aan op moment waarop preventie wordt aangepakt)

Dia's uit de presentatie van Ben Vollaard

In aanvulling op de tweede sheet hierboven, geeft Ben Vollaard nog wat tips.

- Men is gevoelig voor wat anderen doen. Ik wil niet achterblijven wat anderen doen.
- Informatie over inbraken in de buurt. Als men verhuist (ongeacht waarheen, betere of slechtere buurt) dan onderschat men het inbraakrisico voor de nieuwe woning. Je moet het dus blijkbaar in je eigen buurt meemaken. Besmettingsbrieven rondsturen kan dan effectief zijn om "je rugzak weer met nieuwe informatie te vullen".
- Bij een verbouwing gaat men er iets aan doen. Dan ook maar preventiemaatregelen nemen, want het kost weinig extra moeite. Speel hierop in bijvoorbeeld in samenwerking met de bouwmarkten.

Conclusie

- Basis is goed: landelijk keurmerk + verplichtend voorschrijven inbraakpreventie nieuwbouw
- Verplicht deel nu minimumvariant, uitvoering kan beter
- Verplichting bij renovatie sociale huurwoningen ligt voor de hand
- Qua interventies in preventiegedrag is nog veel te leren: experimenteer / sluit aan bij motieven voor preventie

Dia uit de presentatie van Ben Vollaard

Woninginbraak (deel 2)

Lilian Tieman, projectleider woninginbraak van het CCV, inspireert de deelnemers om vooral out of the box te gaan denken bij de opdracht die zij hen gaat geven. Zij wil van de deelnemers creatieve ideeën om de woninginbraken preventief aan te pakken.

Dia's uit de presentatie van Lilian Tieman

Er worden vier groepen gemaakt. De terugkoppeling is als volgt:

Groep 1:

- Chip de 'high impact crimes' veroordeelden. Reactie van Ben: er zijn juist heel veel gelegenheidsdaders. Heel veel jongens uit de eigen wijk. Wat wel goed is, is om ze uit de anonimiteit te halen door hen of mensen met verdacht gedrag aan te spreken.

- Verkoop van tweede hands goederen verbieden. Opheffen van marktplaats. Vanuit de gemeente Leeuwarden en Groningen komt de reactie dat daar een digitaal opkopingsregister is ingevoerd en goed werkt. **Afspraak:** Gemeente Leeuwarden beloofd hun aanpak inclusief APV afspraken rond te sturen zodat gemeenten zich makkelijker kunnen inlezen in de aanpak van heling. Het heeft geleid tot minder diefstal.
- Bewegingssensoren rondom de woning installeren en alles gaat aan; feesttoeters, confetti etc. Reactie van Ben en Lilian, ook hier gaat het om een poging om de verdachte persoon uit de anonimiteit te halen. Nu gebeurt dat door verlichting of een alarmsysteem.
- Maak een app voor op de mobiele telefoon om ramen en deuren te sluiten. Wanneer je het huis verlaat dan gaat alles automatisch op slot. Reactie van Ben: bij wooncomplexen vallen deuren al automatisch in het slot, dan zetten mensen er soms juist houtblokken tussen. Opletten met jezelf buiten sluiten. Inbraakalarm automatisch als je het slot omdraait. Lilian geeft aan dan ook hier ingespeeld zou moeten worden op gebruikersgemak. Veel auto's worden op slot gedaan doordat de bediening van de sleutels zo makkelijk is geworden.

Groep 2:

- Digitale snuffjes om niet in het huis te komen.
- Buurtpreventieteam inzetten.
- Whatsapp groepen inzetten.
- Waaks: rondje lopen met de hond en rapporteren als je iets ziet wat niet pluis is. Overigens is volgens Ben thuis blijven heel goed voor preventie. De gelegenheid voor veel inbrekers is dat er niemand thuis is en soms dat hele straten uit tweeverdieners bestaan.
- Amersfoort: big data gebruiken, bij volle maan wordt er meer ingebroken. Meer informatie toevoegen dan alleen politiegegevens. Reactie van Ben: welke patronen zien we. Zeker zinnig. Uitkijken voor veel valse meldingen. In buitenland doet men ook aan predicatieve policing, waar gaan de overvallen plaatsvinden? Heeft zeker de toekomst. Lilian Tieman vult aan door te zeggen dat Interpolis ook investeert om meer informatie te verzamelen over het effect van voorspellende waarden. Lilian probeert te achterhalen of er een verslag gemaakt is van de bijeenkomst van Interpolis.
- Competitie inbrengen in straten, bij ons gaat het beter. Reactie Ben: dat past in het plaatje waardoor er voor andere producten en diensten een grotere afname is ontstaan. Via experimenteel onderzoek zal moeten blijken of dat ook bij het product woningbeveiliging zal zijn.

Groep 3:

- Installeer 'track and trace' op smartphone en laptops. Waarom staat dit overigens niet standaard aan. Lilian Tieman voegt toe dat in Groningen dit experiment niet is voortgezet omdat het niet genoeg effectiviteit opleverde omdat het vaak ook te beperkt in een pilot wordt ingezet.
- Burgernet gebruiken voor gericht preventieadvies. Als je iemand pakt, de bewoner belonen. Reactie Lilian Tieman: dat is goed mogelijk en kan worden uitgebreid. Terugkoppeling geven is daarin heel belangrijk. Mensen willen weten of het geholpen heeft dat ze iets gedaan hebben om het te blijven doen.

- Kijken naar veelvuldig slachtofferschap (hot victims). Reactie Lilian Tieman: Peter Versteegh van de politie doet onderzoek hiernaar (boek Best of Three Worlds, waarin hot spots, hot times, hot groups, hot persons en hot victims besproken wordt)
- Nepbuit in huis hebben. Lilian: prima idee, we communiceren dit al; een oude telefoon, een tweede portemonnee zonder waardevolle foto's, je pasjes, een oude camera en weten waar het ligt voor het geval je onder druk gezet wordt om het af te geven etc.

Groep 4:

- Tijdelijk grote reclameborden neerzetten voor inbraakpreventie. Reactie Lilian Tieman: let op veiligheidsgevoelens. Bij voorkeur de informatie geven aan de buurt of plek waar het over gaat.
- Stickers is ook een goed middel. Ben: weet niet of je dat als overheid zou willen. Stickers bevorderen verplaatsingseffect. Onzichtbare maatregelen zijn juist beter. Dan heeft de inbreker onzekerheid of iets goed beveiligd is en dat wil hij niet. Stickers van preventiebedrijf of cameratoezicht etc. zijn vooral goed voor de bewoners van dat pand of bedrijf, maar niet voor het collectief.

Het ochtenddeel wordt afgesloten waarin Lilian aangeeft graag met gemeenten te willen samenwerken en Ben Vollaard om meer experimenten op te zetten om te kijken op welke wijze bewoners aangesproken moeten worden om meer aan preventie te doen. De gemeente Haarlemmermeer, Groningen en Eindhoven hebben interesse getoond. Rotterdam had eerder al aangegeven geïnteresseerd te zijn. Ben Vollaard zal contact opnemen met deze gemeente en het ministerie van Veiligheid en Justitie om hier verder vorm aan te kunnen geven.

Foto 2 en 3: lunch in de Winkel van Sinkel

Transities in relatie tot veiligheid (deel 1)

Axel Weggelaar, dagvoorzitter, heet de aanwezigen welkom in het middagedeelte van deze Netwerkdag. Axel introduceert het onderwerp dat in de middag centraal staat: de transities in relatie tot veiligheid. Hierbij vraagt hij aandacht voor de afstemming tussen de collega's van zorg/welzijn met integrale veiligheid om vroegtijdig de mogelijke veiligheidsproblemen bij de kop te pakken. Vooral moet er gelet worden op mogelijke extra overlast in de wijk. Ook is het goed om aandacht te geven aan de veiligheid van de professionals die in de wijken aan het werk zijn. Vervolgens geeft Axel het woord aan Ira Helsloot, hoogleraar 'besturen van veiligheid' aan de Radboud Universiteit Nijmegen.

Ira Helsloot constateert dat de zorg in het sociale domein nodeloos duur is geworden. Er wordt veel geld over de balk gegooid. Nu de gemeenten aan zet zijn, kan het volgens hem alleen maar beter gaan dan nu. Ira Helsloot geeft vier bestuurskundige principes die geleid hebben tot disproportioneel beleid en inefficiënte uitvoering binnen sociaal domein (maar kan ook een ander domein zijn).

Foto 4: de zaal in Winkel van Sinkel

De vier principes voor disproportioneel beleid zijn:

1. Op je eigen centen pas je het best. Andermans geld geef je makkelijker uit, zonder oog voor efficiency.
2. Adviseurs dienen hun baas. Je adviseert alleen het belang dat je dient.
3. Professionals willen het altijd beter doen. Iemand moet de verantwoordelijkheid nemen om grenzen te stellen aan je professionaliteit.
4. Organisaties willen of kunnen niet samenwerken. Geld en autonomie overdragen lukt niet. Elke dienst wil bijvoorbeeld meer budget hebben.

Dit heeft in het sociaal domein tot een crisis geleid. Volgens Ira Helsloot durfde het Rijk het niet zelf op te lossen en is de makkelijkste weg decentralisatie. Nu moet worden nagedacht hoe het sociale domein in relatie tot veiligheid lokaal vorm te geven. Om de vier principes tegen te gaan, moet aan de volgende punten voldaan worden:

- Integrale afweging door gemeenten, dus zorg, sociale veiligheid en fysieke veiligheid. Iemand daarboven moet wel de norm aangeven.
- Professionals dwingen tot zinvolle samenwerking met burgers
- Uitvoerbaar beleid op basis van vertrouwen in professionals (maar wel binnen kale kaders!)

Ira Helsloot geeft aan dat de gemeente Zaanstad het goed aan het oppakken is. Er wordt goed gekeken hoe het beleid uit te voeren en hoe de samenwerking met burgers tot stand moet komen. Geef de buurt de regie dan nemen ze verantwoordelijkheid.

Wat is de rol van de veiligheidscoördinatoren in deze? Zie dia hieronder.
Het vergt vooral stoere integrale adviseurs, die verantwoordelijk nemen voor de eigen adviezen. Je moet adviezen geven op je ervaringen en neem er vervolgens je verantwoordelijkheid voor (voorbeeld het 'amtrax' gipsen beeldje). Het is niet zonder risico. Daarom moet je op voorhand ook je bestuurders committeren, alsook de gemeenteraad en de gemeentesecretaris.

Stoere adviseurs (m/v) gezocht

- Wat is (m.i. natuurlijk) uw rol?
- Bestrijding van de risico-regelreflex na incidenten: vraagt de maatschappij wel om extra maatregelen?
- Beheersing van de woekerende professionalisering door vragen naar KBA
- Doorbreken van samenwerkingsangst
- Vertrouwen geven aan burgers
- Of te wel verantwoordelijkheid voor uw advies durven nemen

Dia uit de presentatie van Ira Helsloot

Transities in relatie tot veiligheid (deel 2)

Na de presentatie van Ira Helsloot, verdelen Michiel Geuzinge en Lianne Kerstens de deelnemers in vier groepen die allen een vraag meekrijgen in relatie tot het onderwerp transities. De terugkoppeling levert het volgende resultaat op.

Vraag 1: Hoe verbind je je zorgpartners aan je integraal veiligheidsplan?

Maak een gezamenlijke analyse. Dat gebeurt op meta niveau nog te weinig. De gemeente Nijmegen heeft een integraal bestuursteam in het leven geroepen die de bestuurlijke uitgangspunten heeft geformuleerd.

Bij de gemeente Haarlemmermeer zijn de transities als prioriteit opgenomen in het integraal veiligheidsplan. Het gaat vooral over complexe casuïstiek waarbij een koppeling gelegd kan worden tussen sociaal en veiligheid, bijv. huiselijk geweld, criminele jeugdgroepen en Veiligheidshuizen.

Bij de meerderheid van de steden is het meer in het proces verweven. Een eventuele mogelijkheid is het onderwerp toevoegen aan Kernbeleid Veiligheid.

Vraag 2: Hoe geef je de relatie tussen veiligheidshuizen en de sociale wijkteams vorm?

Noodzakelijk, maar dan? Niet iedereen in de groep had dezelfde mening. Vaak ligt er een bestuurlijke opdracht. Moet veiligheid operationeel betrokken zijn? Wanneer moeten ze, sociaal wijkteam, opschalen naar het Veiligheidshuis.

Vraag 3: Wie denk je dat je nu nodig hebt in je gemeente vanuit het sociale domein om de integrale aanpak rondom overlastgevende jeugd vorm te geven?

De gemeente Ede kent jeugdteams en een jeugdboa's. Duidelijke grenzen stellen. De gemeente Groningen worstelt met de woonoverlast. Wordt moeilijk. Vraag Michiel: Weet je bij wie je moet zijn als het gaat om sociale problematiek? Ja veelal wel.

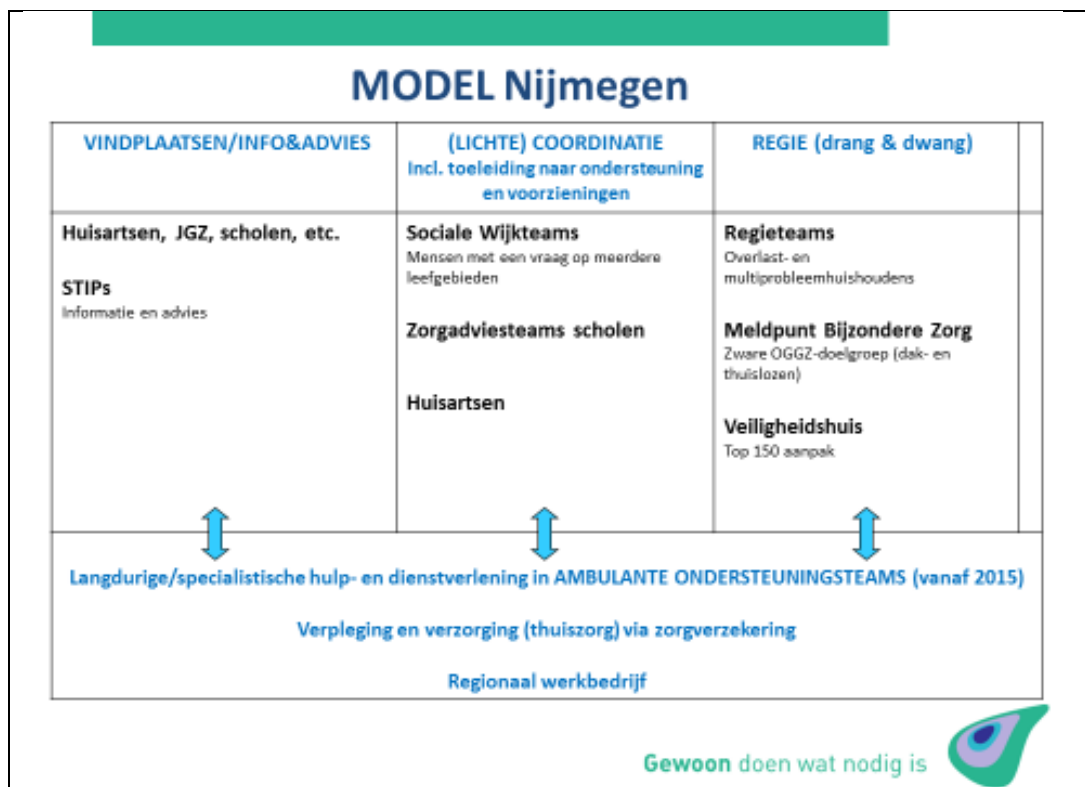
Vraag 4: Wat wil je in kader van preventie (laten) regelen binnen je gemeente zodat je minder zware openbare orde en veiligheidsbevoegdheden in hoeft te zetten bij overlastgevende problematiek? Maak een goede professioneel sociaal wijkteam. Durven op te schalen om niet te blijven hangen. Drang inzetten, en als het niet anders kan dwang.

Foto 5: doorkijkje naar zaal in Winkel van Sinkel

Transities in relatie tot veiligheid (deel 3)

Tot slot reflecteert wethouder Frings van de gemeente Nijmegen op hetgeen vandaag over de transities op het sociale domein in relatie tot veiligheid is gezegd.

Dia uit presentatie van wethouder Frings

In Nijmegen wordt met bovenstaand model gewerkt.

De basis in Nijmegen blijven de sociale wijkteams, waarvan er in Nijmegen 12 zijn. Belangrijk volgens de wethouder is om de specialistische kennis aan de voorkant beschikbaar maken, zodat je snel weet wat een persoon nodig kan hebben. De politie signaleert naar de regieteam.

Het uitgangspunt voor het sociale domein is dat zorg en veiligheid aanvullend werken om zoveel mogelijk vrijwillig en mét inwoners op te lossen, maar veiligheid altijd te waarborgen. Daarbij worden nog vier punten in ogenschouw genomen: :

- Gewoon doen wat nodig is = meer participatie, meer zelf doen, minder problematiseren, meer vanuit de wijk, meer welzijn.
- Maar... Gewoon doen wat nodig is = ook gelijk zwaar inzetten als nodig is, om periode van zware inzet te verkorten en succes op lange termijn te vergroten.
- Meer preventie, meer systeemgericht -> minder OTS.
- Meer preventie in alle doelgroepen om oververtegenwoordiging in zware jeugdzorg te voorkomen -> interculturalisatie in de hele keten.